

NORSK SOM ANDRESPRÅK

Denne rammeplanen er utarbeidet av:

<i>Navn</i>	<i>skole</i>	<i>kommune</i>	<i>e-post</i>
Marit Anvedsen	Tysvær opplæringscenter	Tysvær	marit.anvedsen@tysver.kommune.no marit.anvedsen@bluezone.no
Liv Hammervold	Pedagogisk psykologisk senter	Karmøy	liv.hammervold@karmoyped.no
Inger Vaag Olsen	Stangeland ungdomsskole	Karmøy	invaols@frisurf.no
Katrine A. Frøiland	Hauge skole	Haugesund	katrine.froiland@hkskole.no
Trine Halvorsen	Breidablik læringscenter	Haugesund	trine.halvorsen@haugesund.kommune.no trine.halvorsen@hkskole.no

---

Forslag for hvordan en kan arbeide med planen:

- Planen er et forslag, men ingen absolutter. Planen er bygget opp slik at kompetansemålene er uthevet med prikk foran, mens eksempler og metodiske ideer er satt opp under kompetansemålene med vanlig skrift og strek foran.
- Planen forutsetter at eleven kan noe norsk. Minoritetsspråklige elever som er helt nye i Norge og ikke kan noe norsk, må få en del intensiv tilpasset opplæring det første året han/hun er i Norge.
- Planen trenger ikke å bli delt opp i trinn, men det er viktig at den blir tilpasset den enkelte elev.
- Vi tar utgangspunkt i høringsutkastet til Læreplanen i norsk som andrespråk. Det vil si at den endelige planen enda ikke er gitt ut. Vi tror, håper og regner med at det ikke vil være så veldig stor forskjell på høringsutkastet og det endelige resultatet.

Formål med faget:

- Faget skal gi elevene de nødvendige ferdighetene slik at norsk kan brukes som opplæringspråk i alle språkfagene, og elevene kan få det samme utbytte av opplæringen som elever med norsk som morsmål.
- Faget vil gi grunnlag for forståelse, dannelse og respekt for ulike kulturer.
- Elevene skal utvikle bevissthet om egen språklæring og språkutvikling og gi elevene språklig bevissthet
- Elevene skal utvikle en positiv identitet som tospråklig
- Elevene skal beherske norsk språk, å forstå norsk kulturformer og å utvikle en positiv identitet som flerkulturell

---

Aktuelle nettsider

- www.minett.no
- www.nettnorsk.no
- www.gruble.net
- www.tekstlab.uio.no/grei
- <http://noa.cappelen.no/index>
- <http://pavei.cappelen.no>
- www.statvoks.no/konsept/norsk2
- www.wikipedia.no
- www.virvel.net
- <http://lexin.no>
- <http://skolenettet.ls.no/sprakmin>
- www.odin.no

Timetall i faget:

- Elever med norsk som andrespråk har rettigheter i forhold til paragraf 2 – 8. Det vil si at de skal ha enkeltvedtak. Elevene skal ha en helhetlig opplæring på skolen. Det betyr at en må ha et andrespråkperspektiv på undervisningen. (Samarbeid mellom pedagogene)
-

Hovedområder i faget:

- Muntlige tekster
  - Skriftlige tekster
  - Sammensatte tekster
  - Språk og kultur
  - Egen språkutvikling
-

Grunnleggende ferdigheter i faget:

Å kunne uttrykke seg muntlig i norsk innebærer å:

- lytte, tale og samtale
- det er en forutsetning for videre andrespråklæring, og det er en forutsetning for å kunne gi og ta i mot muntlig formidling, for sosialt samvær, opplæring, arbeidsliv og deltakelse i det offentlige liv

Å kunne uttrykke seg skriftlig i norsk innebærer å:

- første skriveopplæring
- videreutvikle elevenes skriveferdighet på norsk

Å kunne lese i norsk innebærer å:

- første leseopplæring
- lesing i alle fag
- bygge opp ordforrådet
- lære og videreutvikle lesestrategier
- lesing skal gi mulighet for læring, opplevelse og for å forstå seg selv og samfunnet

Å kunne regne innebærer å:

- resonnement og problemløsning
- norsk fagspråk
- ved lesing av sammensatte tekster og sakprosa blir arbeidet med grafiske framstillinger, tabeller og statistikk viktige i forståelsen

Å kunne bruke digitale verktøy i norsk innebærer å:

- ha nødvendig forutsetning for å mestre nye tekstformer og uttrykk
  - utvikle evne til kritisk vurdering og bruk av kilder
  - utvikle elevenes kommunikasjonsferdigheter og presentasjon
-
-

Kompetansemål etter 2.årstrinn

Kompetansemål i faget. hentet fra L06	Konkretisering av kompetansemål. (faginnhold/delmål) faggruppens forslag til eksempler og metoder	Lokal tilpassing
Muntlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lytte til og forstå beskjeder om her-og-nå-situasjoner - kunne ta imot fellesbeskjeder gitt i stor gruppe ▪ forstå og bruke sentrale ord og fraser knyttet til egen person, skolesituasjonen, fritid og nærmiljø ▪ forstå hovedinnholdet i framstillinger og fortellinger når de blir støttet av illustrasjoner eller tydelig kroppsspråk - lytte og forstå eventyr og fabler fra Norge og andre land ▪ spørre hva ting heter eller hva ord betyr ▪ mestre mange av de norske språklydene - kunne alle språklydene i alfabetet ▪ leke, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, ord og meningsbærende elementer ▪ fortelle forståelig om opplevelser og erfaringer med støtte fra lærer eller medelever ▪ lytte og gi respons til andre i samtaler, under framføringer og ved høytlesning ▪ samtale om personer og handling i eventyr og fortellinger 	
Skriftlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mestre sammenhengen mellom norske språklyder og bokstaver - de store og små bokstavene - vokaler og konsonanter - lese ord i stavelser - lese korte setninger - lese nonsensord - kjenne til begrepene ord, setning, spørsmålsteget og punktum ▪ bruke bokstaver og eksperimenter+e med ord, i egen håndskrift og på tastatur - få erfaring til å kunne skape ulike tekster til f.eks. egne tegninger, veggavis, plakater og bøker – små eventyr – eller faktabøker ▪ gjenkjenne sentrale ord i en skriftlig tekst - kjenne igjen sentrale ord i forhold til tema - kjenne igjen høyfrekvente ord ▪ bruke datamaskin til tekstsaking - skrive tolydsord, trelydsord og lydrette ord på data - skrive enkle setninger på data ▪ finne skjønnlitteratur og faktabøker til egen lesing på biblioteket - få se og møte et rikt utvalg av barnelitteratur fra ulike kulturer som både gutter og jenter kan identifisere seg med 	
Sammensatte tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samtale om hvordan ord og bilde virker sammen i bildebøker og andre bildemedier ▪ bruke tegning og bilder som støtte til å forstå ord og tekst, og for å gi uttrykk for egne tanker og opplevelser 	

Kompetansemål etter 4. årstrinn

Kompetansemål i faget. hentet fra L06	Konkretisering av kompetansemål. (faginnhold/delmål) faggruppens forslag til eksempler og metoder	Lokal tilpasning
Muntlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mestre de norske språklydene - kunne alle diftongene muntlig - høre forskjell på kj- og sj- lyd - korrekt uttale ng- lyd - høre forskjell på g/k, v/f, d/t og b/p. ▪ mestre grunnleggende ord og begreper knyttet til skolefagene, læringssituasjoner og egen hverdag, og bruke dem på ulike måter etter situasjon, formål og mottakere ▪ framføre egne og andres tekster for et publikum på en forståelig måte - bruke stemmen godt med tydelig uttale når andre lytter ▪ samhandle med andre gjennom lek, dramatisering, samtale og diskusjoner og praktisere regler for gruppesamtaler - gi uttrykk for egne meninger - gi uttrykk for enighet og uenighet - fortelle sammenhengende - stille spørsmål og svare på spørsmål ▪ fortelle, forklare, gi og ta imot beskjeder - fortelle, beskrive og referere noe - gi og ta imot beskjeder i stor gruppe, og kunne spørre om det er noe en ikke forstår ▪ forklare hvordan man gjennom valg av ord, stemmebruk og kroppsspråk kan krenke andre ▪ samtale om erfaringer med norsk og oversatt barnelitteratur, og finne likheter og forskjeller ▪ gjengi og reflektere over innholdet i enkle tekster som blir fortalt eller lest høyt - gjenfortelle hovedinnholdet i enkle tekster ▪ gi uttrykk for egne tanker og opplevelser om barnelitteratur, teater, film, dataspill og TV - programmer 	
Skriftlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mestre høyfrekvente småord både i lesing og skriving - lese og skrive de 100 vanligste høyfrekvente ordene ▪ lese med flyt og sammenheng - ta pause etter punktum - ta en kort pause etter komma - la stemmen gå opp ved spørsmålstegn og utropstegn - lese direkte tale ▪ skrive med sammenhengende og funksjonell håndskrift ▪ mestre enkle, grunnleggende mønstre for setningsbygging og tekstbinding - sette punktum, spørsmålstegn, utropstegn og anførselstegn ved egen skriving - kunne sette komma foran men i setninger og ved oppramsing - sette avsnitt i egne tekster 	

<p>Sammensatte tekster</p> <p>Språk og kultur</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skrive fortellinger, dikt, brev og sakspreget tekst <ul style="list-style-type: none"> - skrive brev med riktig oppstilling - skrive en sammenhengende fortelling - vite hvordan en sakspreget tekst er bygd opp - skrive ulike dikt som f.eks. formdikt, gjentakelsesdikt og sammenligningsdikt ▪ ordne tekster med overskrift, innledning og avslutning <ul style="list-style-type: none"> - skrive tekstene med innledning, midtdel og avslutning - vite hvordan en fortelling er bygd opp - starte fortellinger på ulike måter - avslutte fortellinger på ulike måter ▪ beherske et tilstrekkelig ordforråd til å uttrykke kunnskap, opplevelser, følelser og meninger i egen skriving <ul style="list-style-type: none"> - utnytte og uttrykke egne bakgrunnskunnskaper - f.eks. i sanseskjema: lukt, smak, hørsel, syn og følelser i forhold til ulike tema - gi uttrykk for egne meninger i egen skriving ▪ hente ut hovedinnholdet i fagtekster for barn, og anvende dette til å løse enkle oppgaver <ul style="list-style-type: none"> - svare på spørsmål til tekster hvor en finner svarene direkte uttrykt i teksten - svare på spørsmål til tekster hvor en må tenke og lete for å finne svaret, og der en må trekke slutninger på grunnlag av ulike elementer i teksten - utnytte egen bakgrunnskunnskap når en leser - være aktiv når en leser - bearbeide og organisere stoffet i en tekst en har lest ▪ foreta informasjonssøk, skape, lagre og gjenhente tekster ved hjelp av digitale verktøy ▪ finne fram til faglitteratur på biblioteket og på internett <ul style="list-style-type: none"> ▪ lage fortellinger ved å kombinere ord, lyd og bilde <ul style="list-style-type: none"> - lage f.eks. dramatiseringer av fortellinger og formidle det med video - lage tegneserier ▪ bruke billedordbøker for å lære nye ord ▪ drøfte noen estetiske virkemidler i sammensatte tekster <ul style="list-style-type: none"> - noen særtrekk i tegneseriespråket - noen virkemidler i reklame - noe om fortellermåter og virkemidler i film <ul style="list-style-type: none"> ▪ bruke store skilletegn, avsnitt og variasjon i setningskonstruksjon <ul style="list-style-type: none"> - lage avsnitt i egne tekster - beskrive ting og personer i egne tekster - bruke noen synonymmer og antonymer i egne tekster - sette punktum spørsmålstegn, utropstegn og anførselstegn ved egen skriving - sette komma foran men i setninger og ved opprømsing ▪ finne substantiver, verb og adjektiver i tekster og snakke om funksjonen til disse ordklassene 	
---	--	--

<p>Egen språkutvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gradbøye adjektiv - bøye svake og noen sterke verb - bøye substantiv ▪ samtale om den norske språksituasjonen, med bokmål, nynorsk, samisk og innvandrerspråk ▪ samtale om et utvalg sanger, regler, dikt, fortellinger og eventyr på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra andre språk ▪ gi uttrykk for hvordan vi forstår og bruker noen kjente ordtak og faste uttrykk, og samtale om hvordan vi forstår dem og hvordan vi bruker dem ▪ uttrykke tanker om språk, personer og handlinger i tekster fra dagliglivet og i skjønnlitterære tekster fra ulike tider og kulturer ▪ samtale om betydningen av å kunne mer enn ett språk, og i hvilke situasjoner språkene brukes ▪ snakke om hvordan man kan lære språk ▪ delta i samtale om forskjeller mellom språklyder i norsk og morsmålet ▪ samtale om strategier for leseforståelse og for å forstå og lære nye ord - være aktiv når en leser, og stille spørsmål til ord og uttrykk en ikke forstår i en tekst - organisere og bearbeide stoffet i en tekst - snakke om og diskutere det en har lest ▪ fortelle om hvordan de skaffer seg førforståelse i arbeid med tekster ▪ snakke om enkle kommunikasjonsstrategier som brukes når eleven ikke forstår eller greier å gjøre seg forstått - be om å få gjentatt det en ikke forstår - uttrykke at en ikke forstår - be om en kommentar eller redegjørelse av det en ikke forstår - kontrollere at en blir hørt - kontrollere at det en sier blir forstått - klargjøre sine synspunkter ▪ samtale om egen lese- og skriveutvikling med utgangspunkt i egne tekster og egen språkbakgrunn ▪ gjenkjenne talemål som skiller seg fra eget talemål, og bruke egne erfaringer til å samtale om språklighet og språkforskjeller 	
----------------------------	---	--

Kompetansemål etter 7.årstrinn

Kompetansemål i faget. hentet fra L06	Konkretisering av kompetansemål. (faginnhold/delmål) faggruppens forslag til eksempler og metoder	Lokal tilpassing
Muntlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ delta aktivt i gruppesamtaler - gi uttrykk for egne meninger - f.eks. lære å uttrykke enighet, uenighet med andre, sette ord på usikkerhet, uttrykke seg verdsettende og aksepterende om det andre skriver og sier - oppsummere en diskusjon ▪ uttrykke seg forståelig i fortelling, referat og diskusjon ▪ lytte til andres presentasjoner og gi uttrykk for eget utbytte ▪ forstå det som sies om kjente emner på de mest utbredte norske dialektene ▪ forstå innholdet i radio- og TV - programmer beregnet på aldersgruppen når taleren snakker tydelig ▪ reflektere over og praktisere bruk av språket på forskjellige måter i ulike sammenhenger - skille mellom formelt og uformelt språk, skriftlig og muntlig norsk - lære hvordan ulike nyanser av ord kan gi ulik mening ▪ drøfte hvordan språk kan uttrykke og skape holdninger til enkeltindivid og grupper - antirasistisk / holdningsskapende arbeid ▪ identifisere svensk og dansk tale ▪ snakke om og vurdere skjønnlitterære tekster med utgangspunkt i egne opplevelser - innhold, tema, sjangertrekk, historisk perspektiv ▪ opptre i ulike språkroller gjennom rollespill 	
Skriftlige tekster	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aktivt utnytte førforståelse i arbeid med tekster - systematisere, oppsummere og eventuelt utvide kunnskap og ordforråd om aktuelt emne i forkant øker elevens læringsutbytte - sortere aktuelle begreper i over – og underbegreper ▪ lese med forståelse , reflektere over det som er lest og bruke tekster som utgangspunkt for videre arbeid - lære å studere og bruke illustrasjoner, figurer, margtekster, overskrifter og lignende for å øke forståelsen - delta aktivt i skolens leseprosjekter ▪ mestre varierte lesestrategier - skumlesing, dybdelesing, høytlesning - lese for ulike formål som å lese en litterær tekst, en fagtekst, en oppskrift, etc. ▪ lese enkle skjønnlitterære tekster på sidemål ▪ lese enkle tekster på svensk og dansk ▪ lese og forstå tilrettelagt sentral norsk og oversatt skjønnlitteratur for alderstrinnet og samtale om opplevelser og innhold - husk nødvendige begrepsavklaringer og kunnskaper i forkant, samt en oppsummering av innholdsforståelse i etterkant 	

<p>Sammensatte tekster</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mestre sentrale begreper i fagtekster - alle faglærere er språklærere! - det er en stor fordel om eleven får sentrale begreper gjennomgått av tospråklig lærer, evt. Noa-lærer før han/hun er med på felles gjennomgang av nytt tema i større gruppe ▪ forstå tekster om kjente emner i aviser og blad - lese aviser, samtale om stoffutvalg - skrive og redigere et intervju - lage en avis som kan bli publisert på skolen og/eller i lokalmiljøet - eksperimentere med overskrifter, bilder og sideutlegging – f.eks. lettlest avisen "Klar tale" ▪ skrive sammenhengende med personlig og funksjonell håndskrift ▪ kjenne til og i økende grad bruke ortografi, tegnsetting, variert setningsstruktur og ordforråd - kunne de 500 mest høyfrekvente ordene - begrepstrening - substantiv, verb, pronomen og adjektiv - setningsoppbygning - helsetning, leddsetning, spørrende setning, fortellende setning og nektende setning ▪ strukturere tekst etter tidsrekkefølge - kronologisk oppbygning med innledning, hoveddel og avslutning ▪ bruke erfaringer fra egen lesing i skjønnlitterær og sakspreget skriving ▪ kjenne til de viktigste skjønnlitterære sjangrer og skrive sammenhengende tekster i noen sjangrer - f.eks. dikt, brev, eventyr, fortelling, intervju, rollelek og drama ▪ utnytte mulighetene som ligger i digitale skriveverktøy, i skriveprosesser og i produksjon av interaktive tekster ▪ bruke bibliotek og digitale informasjonskanaler på en målrettet måte - lære om hvilke muligheter og tjenester offentlig bibliotek og skolebiblioteket tilbyr og hvordan man finner fram og kan gjøre seg nytte av de viktigste tjenestene ▪ bruke ordbøker, oppslagsverk og digitale verktøy som hjelp til rettskrivning, begrepsforståelse og informasjonsinnhenting - kjennskap til nyttige linker og søkemotorer, effektiv søking og kritisk til kilder og nettvett ▪ uttrykke tanker, meninger og kunnskap uten at hovedvekten ligger på skriftlig tekst, for å få fram et budskap - avis, tegneserier, reklame, kunst, skulpturer og plakater ▪ vurdere tekster, TV - programmer, reklame, musikk, teater og film og begrunne egne medievaner ▪ bruke sang, musikk og bilder i framføringer og presentasjoner ▪ bearbeide digitale tekster og drøfte virkningene 	
-----------------------------------	--	--

<p>Språk og kultur</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ reflektere over forholdet mellom språklig form og funksjon i tekst ▪ vise at substantiv, verb og adjektiv har flere bøyningsformer og samtale om funksjonen de ulike formene har ▪ systematisere ord etter emner og ordklasser <ul style="list-style-type: none"> - arbeide med bevissthet om eget ordforråd og begrepsforståelse - kunne systematisere og klassifisere begreper i over- og underbegreper ▪ utforske og beskrive språkforhold i eget miljø og i noen dialekter, og peke på likheter og forskjeller ▪ samtale om likheter og forskjeller i muntlig og skriftlig språk ▪ finne likheter mellom ord i norsk og i andre språk ▪ fortelle om regler for ortografi, tegnsetting og ulike setningskonstruksjoner ▪ forstå og anvende sentrale ordtak og faste uttrykk <ul style="list-style-type: none"> - elevene kan finne ordtak og uttrykk som er felles eller betyr (nesten) det samme i norsk og morsmål ▪ presentere egne tolkninger av personer, handling og tema i et utvalg norsk, nordisk og oversatt barne- og ungdomslitteratur <ul style="list-style-type: none"> - skrive enkle personschildringer f. eks kjønn, alder, karaktertrekk, setter pris på, pleier å, savner, ønsker, er glad for, trenger, vil gjerne - handling, referat og spenningskurve, vendepunkt - skrive loggbok (tankeutveksling mellom elev/lærer) i forhold til litteratur f.eks. hva handler teksten om, hva dreier den seg om ▪ bruke medias framstilling av minoriteter i Norge som kilde til refleksjon, samtaler, diskusjon og skriftlige ytringer ▪ gjør rede for hvorfor samisk er et offisielt språk i Norge og hvilke rettigheter samisktalende har 	
<p>Egen språkutvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ samtale om betydningen av å kunne mer enn ett språk, og i hvilke situasjoner de bruker språkene sine ▪ samtale om likheter og forskjeller mellom norsk og morsmålet ▪ reflektere over egen situasjon som tospråklig og de utfordringer og muligheter det gir for læring og samfunnsdeltakelse ▪ reflektere over hva som er gode læringsstrategier <ul style="list-style-type: none"> - lære om tankekart, styrkenotat, to-kolonne, flerkolonne, venndiagram, spoletekst, VØSLE (Vet om et emne fra før, Ønsker å lære mer om, Slik vil jeg lære, Dette har jeg lært, Evaluere resultatet/læringsutbyttet og FOSS (forholdet spørsmål/svar) 	

	<p>jeg lære, Dette har jeg lært, Evaluere resultatet/læringsutbyttet og FOSS (forholdet spørsmål/svar)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ komponere, strukturere og bygge opp en skriftlig tekst ▪ formidle egne leseerfaringer og –opplevelser skriftlig - bokmelding/referat, delta i skolens leseprosjekter for å øke utbyttet ▪ gjenkjenne språklige virkemidler som humor, kontraster og sammenligninger - relater dette til sjangerlæren - hva er humor? - hva er humor for deg? ▪ lese tekster hentet fra bibliotek, internett og massemedier på en kritisk måte, og drøfte tekstene og referere til benyttede kilder ▪ utnytte ulike ordbøker og digitale hjelpemidler til ordlæring og begrepsforståelse, rettskriving og bøyning ▪ bruke tekstbehandlingsverktøy til arkivering og systematisering av eget arbeid - gi nødvendig opplæring i bruk av disse mediene og hjelpemidlene 	
<p>Sammensatte tekster</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bruke ulike medier, kilder og estetiske uttrykk i sine egne tekster ▪ vurdere estetiske virkemidler i sammensatte tekster hentet fra informasjons- og underholdningsmedier, reklame og kunst, reflektere over hvordan vi påvirkes av lyd, språk og bilder - muntlig og skriftlig, ▪ gjøre rede for grunnleggende prinsipper for personvern og opphavsrett knyttet til publisering og bruk av andres tekster - "Vær varsom" - plakat 	
<p>Språk og kultur</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gjøre rede for noen kjennetegn ved hovedgrupper av norsk talemål - enkel språkhistorie/dialekter, østnorsk, vestnorsk sørnorsk og nordnorsk ▪ gjøre rede for noen forskjeller og likheter mellom bokmål og nynorsk, og mellom norsk, svensk og dansk - sammenligne tekster ▪ kunne reflektere over regler om ortografi, bøyning, orddanning og sammensetninger - kunne bruke ordklasser, setninger, setningsledd og analyse - kunne bøyningens mønster av ordklasser og anvende dem i praktisk bruk ▪ gi eksempler på lånord i norsk, og ord i norsk som har felles opphav med ord i andre språk - f.eks. fransk, engelsk og arabisk og <i>elevens eget morsmål</i>. ▪ forstå vanlige ordtak og språklige bilder - kunne se likheter med tilsvarende i eget morsmål ▪ presentere resultatet av fordypning i ett selvvalgt emne: enten et forfatterskap, et 	

<p>Egen språkutvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> - litterært tema eller et språklig tema - f.eks. individuelt prosjekt ▪ reflektere over egne verdier og holdninger på bakgrunn av samtidstekster - ut fra tekster hentet fra litteratur fra ulike ungdomsgrupper ▪ presentere og reflektere over sentrale temaer i framstillinger i eldre norsk litteratur og i litteratur fra andre tekstkulturer - f.eks. Edda diktning og 1001 natt, Æsops fabler, Hodjahistorier og ellers eventyr fra mange land ▪ gjøre rede for hvordan samfunnsforhold, verdier og tenkemåter framstilles i oversatte tekster fra samisk og andre språk ▪ fortelle om likheter og forskjeller mellom norsk og eget morsmål ved hjelp av grammatiske begreper - lærer og elev kan bruke sammenlignende grammatikk norsk/morsmålet – kontrastiv analyse ▪ vurdere egne tekster og egen skriveutvikling ved hjelp av kunnskap om språk og tekst - mellomspråk, balansert tospråklighet ▪ legge merke til og reflektere over forskjeller mellom egne og andres tekster ▪ reflektere over egen språkveksling og eventuell språkblanding - i hvilke situasjoner brukes norsk og når brukes morsmålet? - bruk av ord og uttrykk fra ett språk inn i det andre språket ▪ gjøre rede for egne kommunikasjons- og språklæringsstrategier - samtale om betydningen av å kunne mer enn ett språk, og i hvilke situasjoner de bruker språkene sine - samtale om likheter og forskjeller mellom norsk og morsmål - reflektere over egen situasjon som tospråklig og de utfordringer og muligheter det gir for læring og samfunnsdeltakelse - reflektere over hva som er gode individuelle læringsstrategier - husk å gi status til elevenes morsmål! - ta vare på og framhev elevens morsmål og kulturkompetanse som en verdifull ressurs! 	
-----------------------------------	--	--